

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

протокол від 29.08.2025 р. № 01

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ліцею

Сергій КУБІЦЬКИЙ

Введено в дію наказом від 29.08.2025 р. №69

**Освітня програма
Шахворостівського ліцею
Житомирського району
Житомирської області
на 2025-2026 навчальний рік**

Структура освітньої програми:

Розділ І. Пояснювальна записка до освітньої програми:

- 1.1. Загальна інформація про заклад освіти.
- 1.2. Мета освітньої діяльності ліцею.
- 1.3. Нормативно-правове забезпечення.
- 1.4. Напрямки реалізації освітньої програми.
- 1.5. Принципи реалізації освітньої програми.
- 1.6. Права та обов'язки здобувачів освіти.
- 1.7. Порядок зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти.
- 1.8. Термін реалізації освітньої програми.
- 1.9. Структура навчального року, режим роботи ліцею.
- 1.10. Інклюзивне навчання.

Розділ 2. Початкова школа.

- 2.1 Навчальний план та його обґрунтування .
- 2.2. Очікувані результати навчання та компетентностей учнів.
- 2.3. Форми організації освітнього процесу.
- 2.4 Опис інструментарію оцінювання.
- 2.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Розділ 3. Базова середня освіта.

- 3.1 Навчальний план та його обґрунтування .
- 3.2. Форми організації освітнього процесу.
- 3.3. Очікувані результати навчання та компетентностей учнів.
- 3.4 Опис інструментарію оцінювання.
- 3.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Розділ 4. Повна загальна середня освіта

- 4.1 Навчальний план та його обґрунтування .
- 4.2. Форми організації освітнього процесу.
- 4.3. Очікувані результати навчання та компетентностей учнів.
- 4.4 Опис інструментарію оцінювання.
- 4.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Розділ І.
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до освітньої програми Шахворостівського ліцею
Житомирського району Житомирської області

1.1. Загальна інформація про заклад освіти.

Шахворостівський ліцей Житомирського району Житомирської області – це заклад освіти, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти, є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником навчального закладу є Харитонівська сільська рада.

Освітній заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Статутом ліцею.

Мова навчання – українська.

Метою діяльності Шахворостівського ліцею, який надає повну загальну середню освіту, є створення умов для забезпечення в закладі освіти сучасної, доступної та якісної системи освіти та виховання відповідно до запитів особистості, суспільних потреб, зумовлених розвитком української держави; забезпечення ефективного управління розвитком закладу.

Освітня програма визначає:

1) загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які натеper подані в рамках навчальних планів для кожної ступені окремо;

2) очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в розділах 6 та 7;

3) пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України», перелік яких наведено у розділі 6;

4) опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання;

5) вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Освітня програма передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення ліцею є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд («Здоров'я, безпека та добробут»);
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної – участь у всіх предметних та міжпредметних конкурсах різних рівнів, змаганнях на рівні ліцею, громади, району, області; спортивно-військової – гра «Сокіл», «Пліч-о-пліч», художньо-естетичної – проведення масових заходів, концертів, виставок.
- надання учням можливості у вибранні ними профільних напрямів майбутнього навчання та широкої сфери наступної професійної діяльності.

Ефективному управлінню якості освітньої діяльності в ліцеї сприяють система ІСГО, комплекс програм КУРС Школа і Курс сайт, АІКОМ, система АС ІРЦ.

Шахворостівський ліцей працює на засадах «педагогіки партнерства». В освітньому закладі особлива увага спрямована на налагодження партнерських стосунків між ліцеєм та всіма установами, що існують у громаді, залучення членів громади до вирішення завдань навчання і виховання молодого покоління, сприяє вільному обміну ідеями, виявляє потреби місцевої громади, бере участь у вирішенні її проблем.

Повна загальна середня освіта Шахворостівського ліцею має три рівні освіти, визначені нормативно-правовою базою України:

- I ступінь - початкова освіта;
- II ступінь - базова середня освіта;
- III ступінь – профільна середня освіта.(української філології

профіль)

У 2025-2026 навчальному році функціонуватимуть 10 класів, в яких будуть навчатися 65 учні. Ліцензійний обсяг закладу – 140 учнів.

Заклад забезпечує умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

1.2. Мета освітньої діяльності закладу:

реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентноздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями;

забезпечення діяльнісної спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;

реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;

зосередження педагогічного колективу на системності і єдності в освітній діяльності для надання якісних освітніх послуг.

Досягнення мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є **наскрізні вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

1.3. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу.

Освітня програма на 2025-2026 навчальний рік складена відповідно до:

- Законів України «Про освіту» (ст.33), «Про повну загальну середню освіту» (ст.11);
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та операційний план з її реалізації на 2024–2026 роки (розпорядження КМУ від 7 червня 2024 р. № 527-р);
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 07.08.2024 №1112 «Про затвердження порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (зарєєстрований у Міністерстві юстиції України 08 серпня 2024 року за № 1222/42567)»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 28.03.2022 №274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.09.2024 №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»
- листа Міністерства освіти і науки України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 13 серпня 2025 р. № 1/16828-25 “Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році“
- наказу Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 Р. № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»
- наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- листа Міністерства освіти і науки України №1/9-322 від 18.05.2018 «Роз’яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у ЗНЗ в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 7 грудня 2018 року №1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 13.06.2024 №836 «Про внесення змін у методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115 «Деякі

питання організації дистанційного навчання» (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224) (із змінами);

- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205;
- Перелік рекомендованої МОН початкової літератури на 2025/2026 навчальний рік;
- модельних навчальних програм для 5-9 класів НУШ, навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН.

Державних стандартів освіти:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами);
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 №898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

На основі Типових навчальних планів, які подані у таких документах:

- для учнів 1-2-х і 3-4-х класів відповідно до Типової освітньої програми авторського колективу під керівництвом Савченко О.Я., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 №743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»;
- для учнів 5-7 класів відповідно до додатку 3 Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021 №235 (в редакції наказу МОН від 09.08.2024 №1120);
- для учнів 8-9-х класів відповідно до таблиці 1 Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України №405 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- для учнів 10-11-х класів відповідно до таблиці 2 Типової освітньої програми, затвердженої наказом України №408 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

1.4. Напрямки реалізації освітньої програми.

Для реалізації освітньої програми в організації освітнього процесу необхідно забезпечити:

~ логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

~ використання рекомендованих форм організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.;

~ використання сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

~ науково-дослідницьку діяльність, участь у проєктах;

~ профільне спрямування навчання в старшій школі, що сформовано закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечення якісної його реалізації;

~ роботу з обдарованими дітьми;

~ навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Для реалізації освітньої програми здійснити навчально-методичне забезпечення, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

Спрямувати освітній процес на задоволення потреб здобувачів освіти у виборі програм навчання. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувати варіативну складову навчального плану (за наявності фінансування). Спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової.

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.

Запровадити в освітній процес ліцею сучасні технології навчання, зокрема: проєктні, дистанційні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології.

Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проєктах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Врахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти на кожному рівні.

Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

1.5. Принципи реалізації освітньої програми:

- ~ забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- ~ забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- ~ розвиток інклюзивного освітнього середовища;
- ~ забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;
- ~ науковий характер освіти;
- ~ цілісність і наступність системи освіти;
- ~ прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- ~ відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством;
- ~ інтеграція з ринком праці;
- ~ нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;
- ~ свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- ~ гуманізм;
- ~ демократизм;
- ~ єдність навчання, виховання та розвитку;
- ~ виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- ~ формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- ~ формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- ~ формування громадянської культури та культури демократії;
- ~ формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля.

1.6 . Права та обов'язки здобувачів освіти

Здобувачі освіти мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якість освітніх послуг;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності;

- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

Здобувачі освіти зобов'язані:

- ✓ виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
- ✓ поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- ✓ відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- ✓ дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу

1.7. Порядок зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти.

Зарахування до закладу освіти здійснюється без конкурсу відповідно до території обслуговування, яка закріплена сільською радою чи її виконавчим комітетом та у відповідності з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 року №367 за заявою одного з батьків чи особи, що їх замінює, при наявності документів, передбачених законодавством України, та медичної довідки встановленої форми. Відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється за наказом директора закладу освіти.

1.8. Термін реалізації освітньої програми : 2025-2026 навчальний рік.

1.9. Структура навчального року та режим роботи закладу освіти.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес триває не менше 175 навчальних днів .2025 – 2026 навчальний рік розпочинається 01 вересня 2025 року та закінчується 28 червня 2026 року.

Структура навчального року:

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 01 вересня по 26 грудня 2025 року,

II семестр – з 12 січня по 29 травня 2026 року

Впродовж навчального року для учнів провести канікули:

осінні: з 25 жовтня по 02 листопада 2025 року;

зимові: з 27 грудня 2025 року по 11 січня 2026 року;

весняні: з 21 березня по 29 березня 2026 року.

Терміни канікул, початку і завершення семестрів можуть змінюватися з урахуванням безпекової ситуації.

Як передбачено статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової, базової середньої та профільної середньої освіти, вимогам державних стандартів здійснюється шляхом проведення державної підсумкової атестації (ДПА):

- ДПА учнів 4-го класу здійснюється виключно з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та якості освіти та проводиться у формі підсумкових контрольних робіт;

- ДПА учнів 9-го класу передбачає проведення письмових шкільних іспитів з трьох предметів: української мови, математики та навчального предмета за вибором педагогічної ради школи;

- ДПА випускників школи відбуватиметься у формі ЗНО/НМТ.

Ліцей працює за п'ятиденним навчальним тижнем. Навчання буде здійснюватися за очною формою.

Факультативні заняття та заняття в гуртках проводяться за окремо складеними графіками.

Робочий день розпочинається підняттям Державного прапора України і закінчується його опусканням.

Щодня о 9.00 проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Тривалість уроків для учнів 1 класу - 35 хвилин, для учнів 2-4 класів – 40 хвилин, 5-11 класів- 45 хвилин.

Для забезпечення рухового режиму молодших учнів, збільшення їх фізичної активності та попередження захворювань проводяться фізкультурні хвилинки, руханки на уроках, рухливі перерви.

Навчальні екскурсії та навчальні практики у зв'язку із введенням в Україні військового стану не проводяться.

Під час карантину та інших надзвичайних обставин освітній процес у закладі організовується з використанням технологій дистанційного навчання.

1.10. Інклюзивне навчання.

В закладі організовується робота інклюзивних класів. Організація інклюзивного навчання у закладі освіти на відповідному рівні освіти здійснюється відповідно до порядків, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Інклюзивне навчання здобувачів освіти базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

У разі звернення батьків особи з особливими освітніми потребами ліцей утворює в обов'язковому порядку інклюзивний клас за погодженням із засновником цього закладу освіти або уповноваженим ним органом.

В ліцей створюються умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

Ліцей відповідно до законодавства організовує та забезпечує надання особам з особливими освітніми потребами психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, а також допоміжних засобів для навчання.

РОЗДІЛ 1 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

2.1 Навчальний план та його обґрунтування .

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу НУШ визначено 770 годин на навчальний рік. для 2 класу – 840 годин на навчальний рік, для 3 класу – 875 годин на навчальний рік, для 4 класу – 875 годин на навчальний рік.

Навчальний план для початкової школи складено відповідно до навчального плану для початкової школи з навчанням українською мовою, розробленого на підставі типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом О.Я. Савченко. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Навчальний план для 1-4 класів Шахворостівського ліцею
Житомирського району Житомирської області на 2025-2026 навчальний рік

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень			
		1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Мовно-літературна	Українська мова. Навчання грамоти. (інтегрований курс)	7			
	Українська мова. (інтегрований курс)		7		
	Українська мова			3,5	3,5
	Літературне читання			3,5	3,5
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	2	3	3	3
Математична	Математика	4	4	5	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ (інтегрований курс)	3	3	3	3
Технологічна	Дизайн і технології (інтегрований курс)	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		19+3	21+3	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.		0	0	0	0
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26
Всього		22	24	25	25

Відповідно до чинного законодавства при визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків у 1 класі 35 хвилин, у 2, 3, 4 класах – 40 хвилин. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження.

Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні.

2.2. Очікувані результати навчання та компетентностей учнів.

Освітня програма спрямована на реалізацію мети та завдань освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти, що забезпечує формування у молодших школярів ключових компетентностей, які позначаються через уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосовуванням досвіду практичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді тощо. Крім того, навчання в 1-4 класах сприятиме виробленню в здобувачів освіти передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Тому доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Здобувачі освіти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

2.3. Форми організації освітнього процесу.

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня педагогічний колектив запроваджує такі форми організації освітнього процесу:

- ✓ різні типи уроків:
 - ~ формування компетентностей;
 - ~ розвитку компетентностей;
 - ~ перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
 - ~ корекції основних компетентностей;
 - ~ комбінований урок;
- ✓ екскурсії,
- ✓ віртуальні подорожі,
- ✓ спектаклі,
- ✓ квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

2.4. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

У відповідності до Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається з шести років.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

РОЗДІЛ 3

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

3.1 Навчальний план та його обґрунтування .

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти регулюється Санітарним регламентом, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України 25.09.2020 №2205 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020р. за № 1111/35394) і Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 та складає 5845 годин/навчальний рік:

для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, 26+3 години на тиждень;

для 6-х класів – 1185 годин/навчальний рік, 29+3 години на тиждень;

для 7-х класів – 1190 годин/навчальний рік, 31+3 години на тиждень;

для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, 31,5+3 години на тиждень;

для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік, 33+3 години на тиждень

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у річних навчальних планах.

Навчальний план для 5, 6, 7, 8 класів Шахворостівського ліцею Житомирського району Житомирської області на 2025-2026 навчальний рік

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова	3,5	3,5	3,5	3,5
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5
Математична	Математика	5	5		
	Алгебра			3	3
	Геометрія			2	2
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2		
	Біологія			2	2
	Географія	-	2	2	2
	Фізика			2	2
	Хімія			1,5	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Підприємство і фінансова грамотність				0,5
	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1,5	1,5	1	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1			
	Історія України.		1	1	1
	Всесвітня історія.		1	1	1
	Громадянська освіти		0,5	0,5	0,5
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	1,5
Технологічна	Технології	2	2	2	2

Мистецька	Музичне мистецтво	1	0,5	0,5	
	Образотворче мистецтво	1	1	1	
	Мистецтво				1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культ)		26+3	29+3	31+3	31+3
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей , курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-	-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33
Всього фінансується		31	34	35	36
Всього		29	32	34	34

**Навчальний план для 9 класу
Шахворостівського ліцею
Житомирського району Житомирської області
на 2025-2026 навчальний рік**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин у класі
		9
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова	3
	Зарубіжна література	2
Суспільство-знавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Разом		30+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3
Варіативна складова		-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33
Всього фінансується		36
Всього		33

Річні навчальні плани для 5-6-7-8-х класів відповідно до рішення педагогічної ради, з метою задоволення освітніх запитів здобувачів освіти та їх батьків, реалізації стратегії розвитку закладу освіти розроблені таким чином, що реалізація соціальної та здоров'я збережувальної освітньої галузі здійснюється через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», під час вивчення якого здійснюється вивчення питань морального спрямування. Природнича освітня галузь реалізовується через вивчення інтегрованого курсу «Пізнаємо природу», предметів «Географія», «Біологія», «Фізика», «Хімія», громадянська та історична - під час вивчення «Вступу до історії та громадянської освіти», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», мистецька - «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво». Викладання усіх предметів здійснюється відповідно до інструктивно-методичних рекомендацій МОН України щодо вивчення окремих предметів у 2025/2026 навчальному році.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України із рекомендованих модельних навчальних програм педагоги закладу обрали модельні програми для вивчення усіх навчальних предметів. Модельні навчальні програми визначають орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів.

У 5 – 8 класах використовується наступний перелік модельних програм на основі яких розроблено навчальні програми. Оскільки навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, під час формування переліку цих програм враховано особливості та потреби учнів у досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення, навчальнометодичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» (автори Заболотний О.В. Заболотний В.В.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» (автори Архипова В.П. Січкарь С.І Шило С.Б. рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Українська література 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Яценко Т. О., Пахаренко В.І., Слижук О. А., Тригуб І. А.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).¹⁰

Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795).

Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автор Коршевніук Т.В.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090).

Модельна навчальна програма «Географія». 6-9 класи для закладів загальної середньої освіти (автор Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладовський Р.В., Довгань А.І.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001).

Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 № 1575).

Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Вчимося жити разом». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001).

Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Щупак І. Я., Посуňко А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелешенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001).

Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795).

Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001).

Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795).

Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори Масол Л. М., Просіна О. В.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Гайдамака О. В., Лемешева Н. А.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоець Г. А., Дутчак М. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.08.2024 року № 1185).

У 9 класі організація освітнього процесу здійснюється за чинними навчальними програмами МОН України.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

2.2. Форми організації освітнього процесу.

Освітній процес організовують у безпечному освітньому середовищі та здійснюють із урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Заклад освіти може організовувати здобуття освіти за інституційною формою, у т.ч. і у інклюзивних класах і за індивідуальною формою (сімейна, екстернат, педагогічний патронаж). Індивідуальна форма навчання передбачає здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності. Індивідуальна освітня траєкторія учнів реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та його батьками (особами, які їх замінюють); його схвалює педагогічна рада закладу освіти, затверджує керівник і підписують батьки.

На початку нового навчального року рекомендовано вчителям виявити рівень опанування учнями навчального матеріалу за попередній навчальний рік, визначити необхідність організації повторення цього матеріалу, актуалізацію окремих тем, передбачити визначення диференційованих навчальних завдань з метою надолуження

освітніх втрат. Для цього може бути проведено діагностичні, діагностувальні роботи, тести, опитування. Тривалість «коригуючого» навчання кожний учитель визначає самостійно: попередньо планує, вносить певні корективи до плану за результатами вхідного діагностування.

Рекомендовано під час календарно-тематичного планування у навчальних програмах і календарно-тематичних планах виділити ключові теми, на яких ґрунтується подальше опрацювання програмового матеріалу. Це дозволить без порушення системи програмових вимог ущільнювати, оптимізувати вивчення предмета, концентрувати увагу на відпрацюванні позицій, що мають забезпечити якісну самостійну роботу учнів в умовах дистанційного навчання. Під час вибору на початку навчального року навчально-методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливості використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання.

Для організації дистанційного консультування учнів, які навчаються за сімейною формою пропонується скористатись методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН, методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання у школі» (авт.. А.Лотоцька, А.Пасічник). Педагоги можуть організовувати дистанційне навчання за допомогою поєднання он-лайн консультацій через Zoom, Skyp, Viber заздалегідь записаних відео уроків, презентацій чи із зовнішніх ресурсів, ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою, використанням безкоштовних веб серверів та платформ, наприклад, Classroom, Moodle, Microsoft Teams.

Надзвичайно важливим для подолання освітніх втрат є чітка система організації навчання у закладі з самостійним опрацюванням матеріалу (розклад консультацій, критерії оцінювання, узгодження кількості контрольних робіт (не більше трьох на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми. Важливо, щоб в учнів були чіткі інструкції до завдань, які необхідно виконати, та був вільний доступ до навчальних матеріалів. Актуальним є також розміщення записів відео уроків з різних навчальних предметів, презентацій, відео конференцій, інформування учнів та батьків про освітні ресурси, що сприятиме кращому засвоєнню знань учнів з різними рівнями підготовки.

- ~ Основними формами організації освітнього процесу вважати різні типи уроку:
- ~ формування компетентностей;
- ~ розвитку компетентностей;
- ~ перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- ~ корекції основних компетентностей;
- ~ комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

3.3. Очікувані результати навчання та компетентностей учнів.

Очікувані результати навчання учнів подані в рамках вимог навчальних програм з усіх предметів та інтегрованих курсів для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня та у модельних програмах для 5, 6, 7, 8 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.24 № 1120), обраних навчальним закладом.

Результати навчання повинні зробити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних і некоректних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності;

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві;

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

3.4. Опис інструментарію оцінювання.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового і вибіркового освітнього компонента навчального плану.

Оцінюванню результатів навчання учнівства здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу.

Результати оцінювання виражаються у балах (1-12) та/або оцінювальних судженнях. Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом і фактичними результатами навчання, яких досягли учні і учениці.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів здійснюють відповідно до загальних критеріїв оцінювання та галузевих критеріїв, у яких ураховано характеристики груп загальних результатів навчання відповідної освітньої галузі

Оцінювання здійснюють із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, педагоги визначають з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема.

Оцінювання результатів навчання здійснюють із застосуванням таких способів і засобів: усного (опитування індивідуальне, групове тощо); письмового (окремі навчальні

завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, переказ тощо, а також діагностувальні роботи, диктанти...); комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання, кілька змістових одиниць певної програмової теми/ частини теми (якщо тема велика за обсягом)/ кількох тем чи розділу і передбачають оцінювання (за кількома групами результатів або їх складниками).

Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового за системою оцінювання, визначеного законодавством, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі чи учениці щороку.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Результати навчання - це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання: формувальна, констатувальна, діагностувальна, коригувальна, орієнтувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, прогностична, виховна.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання ДПА Міністерство освіти і науки визначає в установленому законодавством порядку.

Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями. Визначені зазначені критерії у додатках 1,2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.24 №1093.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12 бальній шкалі оцінювання і реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий).

Опис кожного бала подано з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критично і системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

Оцінювання може здійснюватись як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час оцінювання необхідно:

- 1) визначити форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;
- 2) сформулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі, основою для формулювання яких є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і відповідними модельними програмами;
- 3) ознайомлювати учнів з критеріями і засобами оцінювання;
- 4) надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;

- 5) створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- 6) коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання здійснюється за допомогою різних *методів*, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета/курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування, спостереження, аналіз порт фоліо, письмових завдань, практичних завдань, завдань з використанням ІТ, само оцінювання, взаємо оцінювання, комплексного, що поєднує різні способи і засоби.

Частотність та проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапом досягнення очікуваного результату.

До оцінювання наскрізних умінь може долучатись шкільний психолог.

Під час оцінювання важливо контролювати дотримання здобувачами освіти академічної доброчесності. У разі її порушення учитель може ухвалити рішення не оцінювати результат навчальної діяльності і запропонувати учням повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків.

Для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми здійснюється тематичне оцінювання.

Підсумкове оцінювання здійснюється періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення педагогі встановлюють самостійно.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюється за групами результатів навчання. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель може запропонувати учням: 1) комплексну підсумкову роботу;

2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів.

У свідоцтві досягнень виставляють оцінки за групами результатів, а на їх підставі - загальну оцінку за семестр.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I і II семестри. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним семестрових оцінок.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та у Свідоцтві досягнень. Результати ДПА – у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.

3.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні і учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу освіти досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено документом. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Визнання результатів оцінювання здобувачів освіти, які повернулись в Україну, здійснюється із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 р. №1093).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

РОЗДІЛ 4

ПОВНА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

4.1 Навчальний план та його обґрунтування .

В 2025-2026 навчальному році в 10 класі будуть навчатися 2 здобувачі освіти, в 11-0. Форма організації освітнього процесу – педагогічний патронаж.

Навчальний план для 10 класу розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів.

Програма розроблена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 року №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Навчальний план для 10 класу Шахворостівського ліцею Житомирського району Житомирської області на 2025-2026 навчальний рік

(складено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 406)

№ п/п	Навчальні предмети української філології профіль	Кількість годин на тиждень
		10 клас
1.	Українська мова	3
2.	Українська література	3
3.	Іноземна мова	1
4.	Зарубіжна література	1
5.	Історія України	1
6.	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	1
7.	Математика	2
8.	Біологія і екологія	2
9.	Географія	1
10.	Фізика і астрономія	2
11.	Хімія	1
12.	Технології	1
13.	Інформатика	1
14.	Фізична культура	2
15.	Захист України	1
Разом		22+2
Додатковий час на поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативів		-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33
Всього фінансується		24
Всього		24

4.2. Форми організації освітнього процесу.

Типи уроку:

- ~ формування компетентностей;
- ~ розвитку компетентностей;
- ~ перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- ~ корекції основних компетентностей;
- ~ комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу вважати екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Форми організації освітнього процесу уточнюються та розширюються у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

4.3. Очікувані результати навчання та компетентностей учнів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти подані в рамках навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня (затверджені наказами МОН України від 23.10.2017 №1407 та від 24.11.2017 №1539).

№п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Українська література	Рівень стандарту
3.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
4.	Іноземні мови	Рівень стандарту
5.	Історія України	Рівень стандарту
6.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
7.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
8.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
9.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
10.	Географія	Рівень стандарту
11.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтева В. М.)	Рівень стандарту
12.	Хімія	Рівень стандарту
13.	Фізична культура	Рівень стандарту
14.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
15.	Технології	Рівень стандарту
16.	Інформатика	Рівень стандарту

Результати навчання повинні зробити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення неформованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
	підприємливість	проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Закладом освіти приділено велику увагу навчанню через наскрізні лінії, які є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів, а також соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях:

Реалізація *навчання за наскрізними лініями*:

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
<i>Екологічна безпека й сталий розвиток</i>	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
<i>Громадянська відповідальність</i>	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
<i>Здоров'я і безпека</i>	Завданням наскрісної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
<i>Підприємливість і фінансова грамотність</i>	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

4.4 Опис інструментарію оцінювання.

Основними функціями оцінювання є:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки початкового поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюються згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в

балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета /інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування (індивідуальне, групове тощо); спостереження; аналіз портфоліо; письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи); практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проєкти; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо); завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентацій результатів завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання; комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання. Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя. Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року. Річне оцінювання не підлягає коригуванню. Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі. Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання. Один рівень складається з 3 балів, які в сумі дають 12.

початковий (1–3 бали);

середній (4–6 балів);

достатній (7–9 балів);

високий (10–12 балів)

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у таблиці.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання учнями принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей). У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

4.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Повна загальна середня освіта здобувається, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію за курс базової загальної середньої освіти на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.